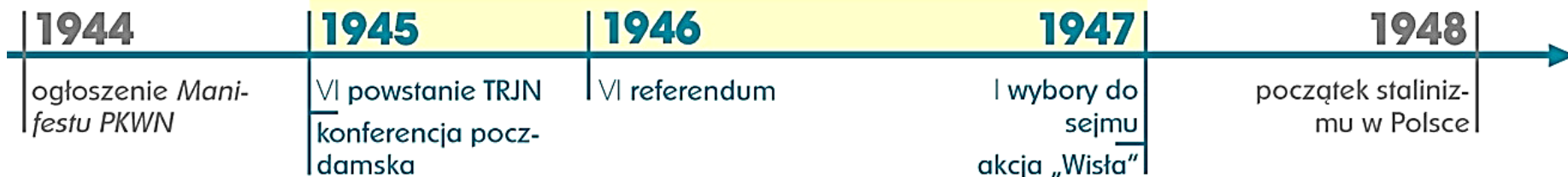

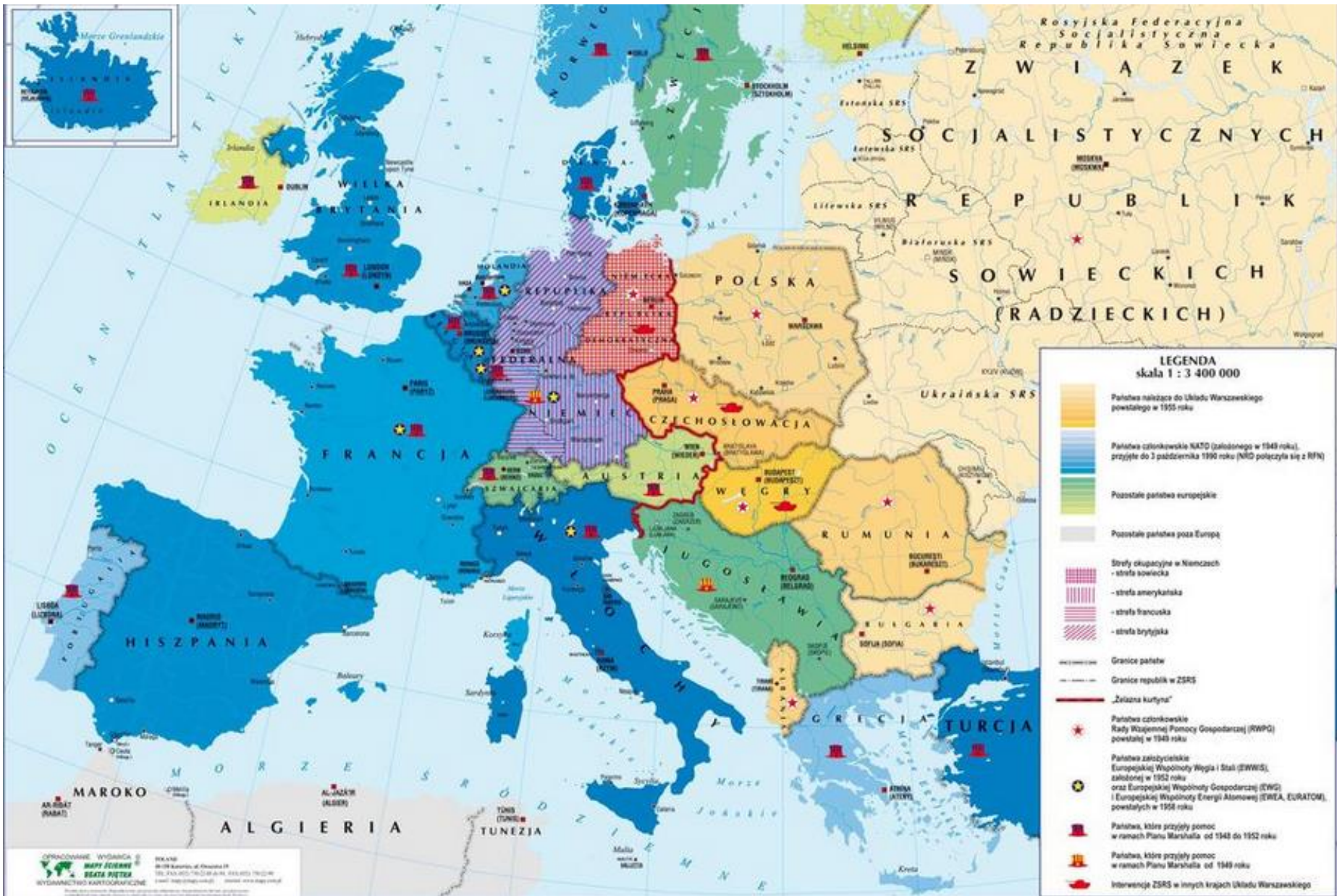
Polska w czasach stalinizmu

Oś czasu

Notatka z lekcji

1. Powstanie PZPR.
2. Przemiany gospodarczo-społeczne.
3. Próba kolektywizacji.
4. Stalinizm w Polsce.
5. Socrealizm.
6. Konstytucja stalinowska 1952 roku.
7. Walka z Kościołem katolickim.

LEGENDA
skala 1 : 3 400 000

- Państwa należące do Układu Warszawskiego powstałego w 1955 roku
- Państwa członkowskie NATO (założonego w 1949 roku), przyjęte do 3 października 1990 roku (NATO połączyła się z RFN)
- Pozostałe państwa europejskie
- Pozostałe państwa poza Europą
- Strefy okupacyjne w Niemczech - strefa sowiecka
- strefa amerykańska
- strefa francuska
- strefa brytyjska
- Granice państw
- Granice republik w ZSRS
- „Żelazna kurtyna”
- Państwa członkowskie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) powstałej w 1949 roku
- Państwa założycielskie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWS), założonej w 1952 roku oraz Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG) i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EWEA, EURATOM), powstałych w 1958 roku
- Państwa, które przyjęły pomoc w ramach Planu Marshalla od 1948 do 1952 roku
- Państwa, które przyjęły pomoc w ramach Planu Marshalla od 1949 roku
- Interwencja ZSRS w innych krajach Układu Warszawskiego

OPRACOWANIE WYDARCA ©
MAPY ŻELAZNA
REKTA PISTRA
 WYDZIAŁ GEOGRAFICZNY
 UMK
 ul. Uniwersytecki 1
 85-205 Bydgoszcz, tel. 52 320 42 42, fax 52 320 42 43
 e-mail: mapy@uni.bydgoszcz.pl, www.uni.bydgoszcz.pl

Referendum ludowe

W 1946 r. komuniści chcąc pochwalić się ogromnym poparciem społeczeństwa i dokonać legitymizacji władzy rozpisali tzw. referendum ludowe. Społeczeństwo miało odpowiedzieć na 3 pytania:

- 1) Czy jesteś za likwidacją Senatu?
- 2) Czy jesteś za nacjonalizacją przemysłu i reformą rolną?
- 3) Czy jesteś za utrzymaniem granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej?

Plakat propagandowy z 1946 r. Do głosowania „nie” namawia żołnierz antykomunistycznych Narodowych Sił Zbrojnych, ukazany jako przebrany hitlerowiec.

Pogrom kielecki

Plakat zachęcający do przyjazdu na budowę Nowej Huty.

Plakat reklamujący plan sześcioletni.

ZAPAMIĘTAJ

- W wyniku decyzji z Jałty i Poczdamu po zakończeniu II wojny światowej granice Polski w stosunku do granic przedwojennych zostały w sposób zasadniczy zmienione.
- W trakcie II wojny światowej zginęło ponad 6 mln Polaków, w tym ok. 3 mln polskich Żydów, a cały obszar ziem polskich został zrujnowany; utracie lub zniszczeniu uległo 38% majątku narodowego.
- Na opuszczone przez Niemców miasta, miasteczka i wsie z Ziemi Odzyskanych przesiedlano przede wszystkim ludność polską z Kresów Wschodnich.
- Po wojnie w Polsce ponownie zaczęły działać żydowskie szkoły i inne instytucje kulturalne, gospodarcze i polityczne, ale nie gminy wyznaniowe. W pierwszych latach powojennych w naszym kraju nasiliły się ruchy antysemityczne. Wrogość Polaków wobec Żydów przejawiała się pogromami.

Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej

Powstał w czerwcu 1945 r. po moskiewskich rozmowach Stanisława Mikołajczyka z komunistycznym Rządem Tymczasowym. Główne stanowiska objęli członkowie PPR. Mikołajczyk został wicepremierem i ministrem rolnictwa. Kierowane przez niego PSL było jedyną partią opozycyjną.

Konferencja w Poczdamie (lipiec - sierpień 1945)

Wielka trójka ustaliła granice Polski:

- z ZSRR - w przybliżeniu wzdłuż linii Curzona,
- z Niemcami - Polska otrzymała część Prus Wschodnich na północy oraz tereny po Odrę i Nysę Łużycką na zachodzie.

Przemieszczenie ludności

- Wysiedlenie Niemców z Ziemi Odzyskanych (według Niemców: wypędzenie) na mocy ustaleń poczdamskich.
- Akcja „Wisła” - brutalne przesiedlenie ok. 140 tysięcy Ukraińców na Ziemię Odzyskane, by zakończyć terror UPA.
- Przybycie do Polski przeszło 2 milionów Polaków z Kresów i 250 tysięcy z głębi ZSRR oraz ok. 2 milionów z Zachodu.

Referendum (czerwiec 1946)

Komuniści zorganizowali je, by odsunąć wybory w czasie i nauczyć się oszustw wyborczych. Pytano o:

- 1) zniesienie senatu,
- 2) reformę rolną i nacjonalizację przemysłu,
- 3) granicę na Odrze i Nysie Łużyckiej.

PPR wzywała do głosowania „3 razy tak”, PSL - do odpowiedzi „nie” na pierwsze pytanie.

Tylko 27% wyborców głosowało „3 razy tak”; komuniści sfałszowali wyniki, by uzyskać większość głosów.

Wybory do sejmu (styczeń 1947)

Przed wyborami władze prześladowały PSL.

Wybory zostały sfałszowane - rzekomo 80,1% głosów oddano na komunistów, a 10,3% na PSL.

Prawdziwych wyników nie znamy do dziś.

Nowy ustrój ekonomiczny w powojennej Polsce opierał się na państwowej własności środków produkcji i planowanym rozwoju gospodarczym.

- Znacjonalizowano także handel. W wyniku represji skierowanych przeciwko prywatnemu handlowi w obozach pracy znalazło się ponad 9 tys. osób.
- Wyniki planu sześcioletniego, zakończonego w połowie lat 50., były znacznie gorsze, niż zakładali partyjni planiści.

ZADANIA

- wyjaśnij znaczenie poznanych terminów;
- daty: wydanie dekretu o reformie rolnej (IX 1944), ustawa o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwa o handel (1947), plan trzyletni (1947–1949);
- postacie: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz;
- przedstaw bilans polskich strat wojennych w gospodarce;
- opisz zniszczenia wojenne Polski;
- omów założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu;
- wyjaśnij, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki;
- podaj założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji.